

УВС АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Бөхмөрөн сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: УВА-2026/009/НА-СТА-ТТЗ

Цахим хуудас:
www.audit.mn

Улаангом хот
2025 он

Увс аймаг дахь Төрийн аудитын газар,
Дарга, тэргүүлэх аудитор: М.Батсуурь

Утас: 70453317,

Цахим хаяг: BatsuuriM@audit.gov.mn

Аудитын менежер: М.Бат-Амгалан

Утас: 70453799, Цахим хаяг: Bat-Amgalanm@audit.gov.mn

Аудитор: Т.Амармэнд

Утас: 70453799, Цахим хаяг: AmarmendT@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

- 2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан
- 2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан
- 2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан
- 2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан
- 2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан
- 2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

- 3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа
- 3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин
- 3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал
- 3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд
- 3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв
  - 3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт
  - 3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл
  - 3.5.3 Нэмэлт төсөв

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

- 4.1 Ерөнхий зүйл
- 4.2 Материаллаг байдал
- 4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт
- 4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал
  - 4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт
  - 4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд
- 4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт
  - 4.5.1 Завсрын аудитын талаар
  - 4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн
- 4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан

БӨХМӨРӨН СУМЫН ЗАСАГ
ДАРГА П.БАЯРСАЙХАН ТАНАА

**УВС АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

213400, Увс аймаг, Улаангом сум,
Ө.Бадрахын гудамж
Утас: 70-45-33-17, Факс: (976)70-45-33-17,
E-mail: uvs@audit.gov.mn

2026. 03. 24 № УВА-2026/009/МА-СТА-ТТЗ
танай _____-ны № _____-т

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-д заасны дагуу Бөхмөрөн сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Бөхмөрөн сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

АДБОУС 2706.7-д тодорхойлсноор асуудлыг онцолсон хэсэгт санхүүгийн тайлангийн тухай хэрэглэгчдийн ойлголтыг бүрдүүлэхэд ач холбогдолтой, санхүүгийн тайланд толилуулсан, тодруулсан мэдээлэл байхгүй болно.

Аудитын гол асуудал

Аудитын гол асуудал гэдэг нь тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн чухал нөлөөтэй хэмээн мэргэжлийн шүүн тунгаалтаар бидний авч үзсэн асуудал байна. Гол асуудлыг санхүүгийн тайлангийн аудитын хүрээнд бүхэлд нь харгалзаж, аудитын санал дүгнэлтээ илэрхийлэхэд авч үзсэн бөгөөд энэхүү гол асуудлын талаар бид тусад нь дүгнэлт гаргахгүй.

8595059851

Бусад асуудлын хэсэг

Санхүүгийн тайлангийн тодруулга толилуулгад тусгаагүй, аудитыг хамрах хүрээний хязгаарлалтын улмаас аудитын хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй асуудал гараагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

М.БАТСУУРЬ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1. АУДИТ ХИЙСЭН НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН БАЙДЛЫН ТАЙЛАН

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	626,534,716.69	852,407,817.60
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	381,319,066.69	490,602,555.60
31200	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	381,319,066.69	490,602,555.60
31210	Төгрөг	381,319,066.69	490,602,555.60
31211	Төрийн сангийн харилцах	381,319,066.69	490,602,555.60
33	АВЛАГА	154,343,932.00	133,043,344.00
33500	Бусад авлага	10,721,000.00	10,721,000.00
33520	Хувь хүмүүсээс авах авлага	10,721,000.00	10,721,000.00
33600	Зээлийн авлага	143,622,932.00	122,322,344.00
33610	Дотоод эх үүсвэрээс олгосон зээлийн авлага	143,622,932.00	122,322,344.00
33612	Хувь хүмүүст олгосон зээл	143,622,932.00	122,322,344.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	90,871,718.00	93,591,918.00
35400	Хангамжийн материал	86,874,385.00	89,594,585.00
35410	Бичиг хэргийн материал	3,173,200.00	4,190,100.00
35420	Аж ахуйн материал	83,131,185.00	84,834,485.00
35470	Бусад хангамжийн материал	570,000.00	570,000.00
35600	Мал амьтад	3,997,333.00	3,997,333.00
36	НӨӨЦИЙН БАРАА	0.00	135,170,000.00
36300	Тэжээлийн нөөц	0.00	135,170,000.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	3,153,096,049.03	3,116,298,214.66
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	3,153,096,049.03	3,116,298,214.66
39200	Биет хөрөнгө	3,124,767,981.88	3,085,004,064.21
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	2,885,673,153	2,904,910,294.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-840,256,972.99	-913,737,025.25
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	424,695,000.00	692,484,000.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-199,941,825.08	-347,858,540.12
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	590,199,120	645,893,581.93
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-253,746,438.38	-325,780,897.08
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	179,168,389	198,038,389.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-51,569,349.33	-78,385,515.09
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	480,775,240.00	495,675,240.00
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	-163,092,984.62	-252,343,427.18
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	95,413,475.20	95,413,475.20
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-22,548,824.92	-29,305,511.20
39300	Биет бус хөрөнгө	28,328,067.15	31,294,150.45
39301	Программ хангамж	1,905,000.00	6,905,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-1,905,000.00	-2,352,916.70
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	45,758,000.00	44,172,000.00
39304	Хуримтлагдсан элэгдэл	-17,429,932.85	-17,429,932.85
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	3,779,630,765.72	3,968,706,032.26
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	90,980,389.83	197,961,188.45
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	90,980,389.83	197,961,188.45
41300	Өглөг	90,980,389.83	197,961,188.45
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	9,929,169.01	16,212,976.79
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	0.00	34,629,711.66
41360	Бусад өглөг	22,746,506.62	147,118,500.00
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	18,502,506.62	104,543,500.00

41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	4,244,000.00	42,575,000.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	3,688,650,375.89	3,770,744,843.81
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	3,688,650,375.89	3,770,744,843.81
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	751,520,137.99	751,520,137.99
511002	Орон нутгийн төсвийн оруулсан хөрөнгө	751,520,137.99	751,520,137.99
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	2,760,731,648.63	2,842,826,116.55
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	2,113,837,110.72	2,760,731,648.63
51220	Тайлант үеийн үр дүн	646,894,537.91	82,094,467.92
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	176,398,589.27	176,398,589.27
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	3,779,630,765.72	3,968,706,032.26

2.2. Аудит хийсэн нэгтгэсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	3,204,542,588.00	2,482,091,893.66
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	975,037,491.80	919,474,372.61
110	Орлогын албан татвар	500,131,905.05	520,270,054.83
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	513,897,534.28	520,270,054.83
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	363,949,643.89	424,334,325.81
110002	Үйл ажиллагааны орлого	1,432,584.71	3,974,089.53
110003	Хөрөнгийн орлого	41,437,750.29	47,188,917.36
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	440,000.00	282,000.00
110008	Шууд бус орлого	106,637,555.39	44,490,722.13
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-13,765,629.23	0.00
110101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-13,765,629.23	0.00
113	Хөрөнгийн албан татвар	30,164,051.76	42,135,878.78
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	11,352,651.76	17,857,058.78
113002	Бууны албан татвар	2,010,000.00	2,040,000.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	16,801,400.00	22,238,820.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	444,741,534.99	357,068,439.00
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	84,877,267.00	71,010,632.00
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	83,467,467.00	69,557,332.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	105,000.00	215,000.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	1,304,800.00	1,238,300.00
1181	Газрын төлбөр	34,575,618.00	8,849,920.00
118101	Газрын төлбөр	34,575,618.00	8,849,920.00
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	325,288,649.99	277,207,887.00
118201	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	1,330,921.99	1,623,759.00
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	323,957,728.00	275,584,128.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	820,538,060.20	1,562,617,521.05
120	Нийтлэг татварын бус орлого	571,338,060.20	501,779,762.05
120003	Торгуулийн орлого		4,171,500.00

120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	567,650,572.00	87,480,384.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	30,275,756.00	9,000,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих		78,480,384.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	537,374,816.00	0.00
120009	Бусад орлого	975,000.00	2,320,000.00
	Тусламжийн орлого	249,200,000.00	634,447,159.00
	Хандив тусламж /дотоод/	249,200,000.00	634,447,159.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	0.00	257,555,962.05
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	0.00	150,251,916.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,408,967,036.00	1,060,837,759.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	666,190,000.00	426,390,600.00
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	666,190,000.00	426,390,600.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	119,215,836.00	92,583,959.00
122131	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж		83,500,000.00
122134	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	118,000,000.00	4,083,959.00
122135	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	1,215,836.00	5,000,000.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	623,561,200.00	541,863,200.00
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	623,561,200.00	541,863,200.00
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	1,951,535,380.03	1,949,353,977.94
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,951,535,380.03	1,941,853,977.94
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,882,821,380.03	1,894,148,127.94
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	713,419,118.40	803,888,341.62
210101	Үндсэн цалин	429,528,332.62	475,153,513.10
210102	Нэмэгдэл	237,487,874.61	290,123,288.15
210104	Урамшуулал	14,512,356.25	20,240,114.97
210105	Гэрээт ажлын хөлс	31,890,554.92	18,371,425.40
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	89,714,893.36	98,851,328.31
210201	Тэтгэврийн даатгал	60,996,004.14	67,116,599.86
210202	Тэтгэмжийн даатгал	7,172,250.25	7,936,551.18
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,586,125.63	3,970,224.42
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	3,584,250.63	3,970,255.84
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	14,376,262.71	15,857,697.01
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	451,490,344.40	389,926,359.83
210301	Гэрэл, цахилгаан	36,935,373.29	39,393,300.72
210302	Түлш, халаалт	414,554,971.11	350,533,059.11
210303	Цэвэр, бохир ус		
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	69,575,035.00	60,673,750.00
210401	Бичиг хэрэг	6,404,500.00	6,176,800.00
210402	Тээвэр, шатахуун	47,288,474.00	45,487,150.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,690,000.00	3,783,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	200,000.00	1,000,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,721,000.00	4,226,800.00

210408	Бараа материал акталсны зардал	10,271,061.00	0.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	10,957,300.00	28,847,000.00
210604	Урсгал засвар	10,957,300.00	28,847,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	15,796,000.00	16,949,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	15,796,000.00	16,949,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	3,181,725.00	6,516,848.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,636,000.00	5,160,530.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	691,200.00	691,200.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	184,875.00	444,420.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	320,012.00	44,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	100,000.00	150,000.00
210807	Газрын төлбөр	249,638.00	26,698.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	528,686,963.87	488,495,500.18
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	186,392,230.00	125,765,731.56
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	6,263,000.00	11,571,000.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	336,031,733.87	351,158,768.62
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	68,714,000.00	47,705,850.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	68,714,000.00	47,705,850.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж		34,594,500.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	67,614,000.00	7,095,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,100,000.00	6,016,350.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	-	7,500,000.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	-	7,500,000.00
221001	Их засвар	-	7,500,000.00
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	1,253,007,207.97	532,737,915.72
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	606,112,670.06	450,643,447.80
225001	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны гарз	319,000.00	3,095,027.80
225010	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Үндсэн хөрөнгө	605,793,670.06	447,548,420.00
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	646,894,537.91	82,094,467.92

2.3. Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	2,429,902,572.00	2,017,104,219.61
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	975,037,491.80	919,474,372.61
110	Орлогын албан татвар	500,131,905.05	520,270,054.83
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	513,897,534.28	520,270,054.83
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	363,949,643.89	424,334,325.81
110002	Үйл ажиллагааны орлого	1,432,584.71	3,974,089.53
110003	Хөрөнгийн орлого	41,437,750.29	47,188,917.36
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	440,000.00	282,000.00
110008	Шууд бус орлого	106,637,555.39	44,490,722.13
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-13,765,629.23	0.00
110101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-13,765,629.23	0.00
113	Хөрөнгийн албан татвар	30,164,051.76	42,135,878.78
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	11,352,651.76	17,857,058.78
113002	Бууны албан татвар	2,010,000.00	2,040,000.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	16,801,400.00	22,238,820.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	444,741,534.99	357,068,439.00
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	84,877,267.00	71,010,632.00
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	83,467,467.00	69,557,332.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	105,000.00	215,000.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	1,304,800.00	1,238,300.00
1181	Газрын төлбөр	34,575,618.00	8,849,920.00
118101	Газрын төлбөр	34,575,618.00	8,849,920.00
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	325,288,649.99	277,207,887.00
118201	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	1,330,921.99	1,623,759.00
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	323,957,728.00	275,584,128.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	45,898,044.20	1,097,629,847.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	45,898,044.20	36,792,088.00
120003	Торгуулийн орлого	2,712,488.20	4,171,500.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	42,210,556.00	30,300,588.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	42,210,556.00	30,300,588.00
120009	Бусад орлого	975,000.00	2,320,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,408,967,036.00	1,060,837,759.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	666,190,000.00	426,390,600.00
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	666,190,000.00	426,390,600.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	119,215,836.00	92,583,959.00
	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	0.00	83,500,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	118,000,000.00	4,083,959.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	1,215,836.00	5000,000.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	623,561,200.00	541,863,200.00

132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	623,561,200.00	541,863,200.00
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,500,168,340.26	1,544,067,310.70
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,500,168,340.26	1,544,067,310.70
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,431,454,340.26	1,496,361,010.70
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	706,214,902.34	797,970,525.83
210101	Үндсэн цалин	422,324,116.56	471,983,818.42
210102	Нэмэгдэл	237,487,874.61	287,224,264.04
210104	Урамшуулал	14,512,356.25	20,391,017.97
210105	Гэрээт ажлын хөлс	31,890,554.92	18,371,425.40
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	88,311,065.34	98,485,336.32
210201	Тэтгэврийн даатгал	60,006,746.93	66,800,570.07
210202	Тэтгэмжийн даатгал	7,074,299.61	7,961,801.38
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,537,598.80	3,982,899.52
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	3,535,723.80	3,982,930.94
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	14,156,696.20	15,757,134.41
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	380,498,173.58	350,736,999.55
210301	Гэрэл, цахилгаан	36,935,373.29	39,766,701.28
210302	Түлш, халаалт	343,562,800.29	310,970,298.27
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	68,025,610.00	53,981,121.00
210401	Бичиг хэрэг	5,974,250.00	5,088,250.00
210402	Тээвэр, шатахуун	54,874,724.00	38,067,871.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,690,000.00	3,783,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	200,000.00	1,000,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	3,286,636.00	6,042,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	13,273,000.00	30,384,000.00
210604	Урсгал засвар	13,273,000.00	30,384,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	16,762,000.00	21,043,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	16,762,000.00	21,043,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,923,389.00	9,306,318.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	450,000.00	5,950,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	619,200.00	691,200.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	184,875.00	444,420.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	320,012.00	0.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	0.00	44,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	100,000.00	2,150,000.00
210807	Газрын төлбөр	249,302.00	26,698.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	156,446,200.00	134,453,710.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	150,183,200.00	122,882,710.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	6,263,000.00	11,571,000.00
213112	Төсвийн байгууллагаас харьяа төрийн сан руу төвлөрүүлэх шилжүүлгийн зардал	0.00	45,556,273.30
2131121	Санхүүжилтийг үлдэгдлээс төвлөрүүлэх шилжүүлгийн зардал	0.00	45,556,273.30
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	68,714,000.00	47,706,300.00

2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	68,714,000.00	47,706,300.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	0.00	34,594,500.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	67,614,000.00	7,095,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,100,000.00	6,016,800.00
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	929,734,231.74	473,036,908.91
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	708,718,670.06	363,753,420.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	708,718,670.06	363,753,420.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	708,718,670.06	363,753,420.00
223001	Бусад хөрөнгө	605,898,670.06	313,253,420.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	102,820,000.00	50,500,000.00
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-708,718,670.06	-363,753,420.00
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	221,015,561.68	109,283,488.91
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	160,303,505.01	381,319,066.69
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	381,319,066.69	490,602,555.60

2.4. АУДИТ ХИЙСЭН НЭГТГЭСЭН ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН

/төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
2024 оны 01-р сарын 01-нээрх үлдэгдэл	751,520,137.99	176,398,589.27	2,113,837,110.72	3,041,755,837.98
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0.00	0.00	58,304,714.20	58,304,714.20
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	751,520,137.99	176,398,589.27	1,931,203,511.29	3,041,755,837.98
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	0.00	-248,749.00	0.00	-248,749.00
Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	646,894,537.91	646,894,537.91
2024 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	751,520,137.99	176,398,589.27	2,760,731,648.63	3,688,650,375.89
2025 оны 01-р сарын 01-нээрх үлдэгдэл	751,520,137.99	176,398,589.27	2,760,731,648.63	3,688,650,375.89
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	751,520,137.99	176,398,589.27	2,760,731,648.63	3,688,650,375.89
Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	82,094,467.92	82,094,467.92
2025 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	751,520,137.99	176,398,589.27	2,842,826,116.55	3,770,744,843.81

2.5. АУДИТ ХИЙСЭН НЭГТГЭСЭН ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТАЙЛАН

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,227,023,100.00	1,815,236,771.70
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,566,694,100.00	1,501,983,351.7
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,522,589,600.00	1,458,974,451.70
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	798,597,000.00	797,456,025.83
210101	Үндсэн цалин	750,579,900.00	471,469,318.42
210102	Нэмэгдэл	0.00	287,224,264.04
210104	Урамшуулал	15,032,700.00	20,391,017.97
210105	Гэрээт ажлын хөлс	32,984,400.00	18,371,425.40
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	99,813,000.00	98,426,168.32
210201	Тэтгэврийн даатгал	67,872,700.00	66,761,983.07
210202	Тэтгэмжийн даатгал	7,982,000.00	7,956,656.38
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,992,600.00	3,980,326.52
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	3,992,600.00	3,980,357.94
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	15,973,100.00	15,746,844.41
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	354,707,000.00	350,736,999.55
210301	Гэрэл, цахилгаан	64,479,300.00	39,766,701.28
210302	Түлш, халаалт	290,227,700.00	310,970,298.27
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	59,148,400.00	43,051,830.00
210401	Бичиг хэрэг	8,632,400.00	4,969,250.00
210402	Тээвэр, шатахуун	34,504,500.00	30,150,580.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	5,065,900.00	3,783,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	2,077,800.00	1,000,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	8,867,800.00	3,149,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	21,138,500.00	20,384,000.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл		
210604	Урсгал засвар	21,138,500.00	20,384,000.00
2107	Томиллолт, зочны зардал	26,423,000.00	21,043,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	26,423,000.00	21,043,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	14,860,200.00	11,856,318.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	6,500,000.00	5,500,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	907,200.00	691,200.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	490,000.00	444,420.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	487,000.00	0.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	158,000.00	44,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	5,958,000.00	5,150,000.00
210807	Газрын төлбөр	360,000.00	26,698.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	147,902,500.00	116,020,110.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	125,962,500.00	109,749,110.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	21,940,000.00	6,271,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	44,104,500.00	1,560,054,151.70

2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	44,104,500.00	43,008,900.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	34,594,500.00	34,594,500.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	7,260,000.00	7,095,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,250,000.00	1,319,400.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	580,329,000.00	313,253,420.00
223001	Бусад хөрөнгө	580,329,000.00	313,253,420.00
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	80,000,000.00	0.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	80,000,000.00	0.00
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	2,227,023,100.00	1,815,236,771.70
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	439,390,600.00	426,390,600.00
310004	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	439,390,600.00	426,390,600.00
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,416,158,300.00	1,279,562,682.79
320001	Орон нутгийн төсвөөс	1,416,158,300.00	1,279,562,682.79
3.1.01	ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН НИЙТ ТЭНЦЭЛ	371,474,200.00	109,283,488.91
3.1	АЛДАГДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	-371,474,200.00	-109,283,488.91
3	Харилцах болон хадгаламжийн дансны цэвэр өөрчлөлт	-371,474,200.00	-109,283,488.91
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.00	193,629,272.22
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.00	352,128,940.22
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	56	56
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	2	2
610001	Төсвийн байгууллага	2	2
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	27	27
620001	Удирдах ажилтан	7	7
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	11	11
620003	Үйлчлэх ажилтан	3	3
620004	Гэрээт ажилтан	6	6
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	27	27
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	11	11
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	6	6
650010	Гэрээт ажилтан	4	4
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	6	6

2.6. АУДИТ ХИЙСЭН НЭГТГЭСЭН НЭМЭЛТ ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТАЙЛАН

		<i>/төгрөгөөр/</i>
Код	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	92,583,959.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	45,083,959.00
210	БАРАА , АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	40,386,559.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	514,500.00
210101	Үндсэн цалин	514,500.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	59,168.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	38,587.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	5,145.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,573.00

210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,573.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	10,290.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	10,929,291.00
210401	Бичиг хэрэг	119,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	7,917,291.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,893,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	10,000,000.00
210604	Урсгал засвар	10,000,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	450,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	450,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	18,433,600.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	13,133,600.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	5,300,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	4,697,400.00
2132	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	4,697,400.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	47,500,000.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	47,500,000.00
223001	Бусад хөрөнгө	47,500,000.00
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	
12213	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	92,583,959.00
350011	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	83,500,000.00
350014	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	4,083,959.00
350015	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	5,000,000.00

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Бөхмөрөн сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч нь байгууллагын манлайллыг дээшлүүлэх, хууль тогтоомж, Засгийн газрын болон аймаг, сумын Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг орон нутагт хэрэгжүүлэх ажлыг түргэн шуурхай зохион байгуулах, төрийн албан хаагчдын ёс зүйг чанд сахиж иргэдэд төрийн үйлчилгээг хөнгөн шуурхай хүргэх гэсэн зорилгын дор үйл ажиллагааны чиглэл зорилтоо тодорхойлон ажиллажээ.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Байгууллагын үйл ажиллагаа явуулж буй хууль эрх зүйн орчны талаар болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын хүрээнд төсөв, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагааг явуулж байна. Үүнд:

- Төсвийн тухай хууль
- Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль
- Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль
- Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль
- Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль
- Шилэн дансны тухай хууль
- Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд дараах өөрчлөлтүүд орсон байна. Үүнд:

- Төсвийн тухай хуульд 2025 оны 06 дугаар сарын 25-ны өдөр, 07 дугаар сарын 09-ний өдөр,
- Хөдөлмөр, нийгмийн түншлэлийн гурван талт үндэсний хорооны 2024 оны 10 дугаар сарын 7-ны өдрийн 3 дугаар тогтоолоор улсын хэмжээнд мөрдөх хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 2025 оны 04 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн сард 792.0 мянган төгрөгөөр шинэчлэн тогтоосон.
- Сангийн сайдын 2025 оны 01 дүгээр сарын 05-ны өдрийн А/3 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Төсвийн байгууллагын дагаж мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн журам"
- Засгийн газрын 2024 оны 12 дугаар сарын 25-ны өдрийн 238 дугаар тогтоолоор Төрийн албаны зарим албан тушаалын цалингийн хэмжээ, доод хэмжээг шинэчлэн тогтоосон.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Бөхмөрөн сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккрузал сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Бөхмөрөн сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2025 оны А/3 дугаар тушаалаар баталсан "Төсвийн байгууллагын дагаж мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн журам"-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн 3,968.8 сая төгрөг болж 189.1 сая төгрөгөөр буюу 5 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

Үзүүлэлт	/сая төгрөгөөр/		
	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	381.3	490.6	109.3

Авлага	154.3	133.0	-21.3
Бараа материал	90.9	93.6	2.7
Үндсэн хөрөнгө	3,153.1	3,116.3	-36.8
Нийт хөрөнгө	3,779.6	3,968.8	189.2
Өр төлбөр	91.0	197.9	106.9
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	3,688.6	3,770.8	82.2
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	3,779.6	3,968.8	189.2

Эх сурвалж: Бөхмөрөн сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан.

3.4.1 Мөнгөн хөрөнгө

Мөнгөн хөрөнгийн дансны эцсийн үлдэгдэл 490.6 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 109.3 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн байна.

Хүснэгт 2. Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	/сая төгрөгөөр/ Өсөлт (+), Бууралт (-)
Кассад байгаа бэлэн мөнгө	-	-	-
Банканд байгаа бэлэн мөнгө	381.3	490.6	109.3
Төгрөг	381.3	490.6	109.3
Төрийн сангийн харилцах	381.3	490.6	109.3
Арилжааны банк дахь харилцах	-	-	-
Гадаад валют	-	-	-
Арилжааны банк дахь харилцах	-	-	-
Замд яваа мөнгөн хөрөнгө	-	-	-
Дүн	381.3	490.6	109.3

Эх сурвалж: Бөхмөрөн сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан.

Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлд байгаа 490.6 сая төгрөг төрийн сангийн урсгал санхүүжилтийн харилцах дансанд байршиж байна. Үүнд: Орон нутгийн ерөнхий орлого 138.5 сая төгрөг, Орон нутгийн хөгжлийн сан 263.1 сая төгрөг, Хоршоо хөгжүүлэх сан 89.0 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

3.4.2 Авлага

Авлага дансны эцсийн үлдэгдэл 133.0 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 21.3 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 3. Авлагын үлдэгдэл

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	/сая төгрөгөөр/ Өсөлт (+), Бууралт (-)
Зээлийн хүүгийн авлага			
Хувь хүмүүсээс авах авлага	10.7	10.7	0.0
Зээлийн авлага	143.6	122.3	-21.3
Татвар, НДШ-ийн авлага /ТӨҮГ/	-	-	-
Татаас, санхүүжилтийн авлага	-	-	-
Байгууллагаас авах авлага			
Дүн	154.3	133.0	-21.3

Эх сурвалж: Бөхмөрөн сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан.

Авлагын үлдэгдэл буурахад хоршоо хөгжүүлэх сангийн зээл, зээлийн хүүгийн авлага буурсан нь голчлон нөлөөлжээ.

3.4.3 Бараа материал

Бараа материалын дансны эцсийн үлдэгдэл 93.6 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 2.7 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт 4. Бараа материалын үлдэгдэл

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Түүхий эд материал	-	-	-
Тусгай зориулалттай материал	-	-	-
Эм боох материал	-	-	-
Дуусаагүй үйлдвэрлэл	-	-	-
Бэлэн бүтээгдэхүүн	-	-	-
Хангамжийн материал			
Бичиг хэргийн материал	3.2	4.2	1.0
Аж ахуйн материал	83.1	84.8	1.7
Сэлбэг хэрэгсэл			
Түлш, шатах тослох материал	0.0	0.0	0.0
Барилгын засварын материал	0.0	0.0	0.0
Хүнсний материал	0.0	0.0	0.0
Бусад хангамжийн материал	0.6	0.6	0.0
Мал амьтад	4.0	4.0	0.0
Дүн	90.9	93.6	2.7

Эх сурвалж: Бөхмөрөн сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан.

Бараа материалын үлдэгдэл өссөн нь бичиг хэргийн материал болон аж ахуйн бараа материал нэмэгдсэнтэй холбоотой байна.

3.4.4 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн дансны эцсийн үлдэгдэл 3,116.3 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 36.9 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 5. Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Барилга, байгууламж, орон сууц	2,885.7	2,904.9	19.2
Хуримтлагдсан элэгдэл	-840.3	-913.7	-73.4
Авто тээврийн хэрэгсэл	424.7	692.5	267.8
Хуримтлагдсан элэгдэл	-199.9	-347.9	-148.0
Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	590.2	645.9	55.7
Хуримтлагдсан элэгдэл	-253.7	-325.8	-72.1
Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	179.2	198	18.8
Хуримтлагдсан элэгдэл	-51.6	-78.4	-26.8
Зам, гүүрийн байгууламж	480.8	495.7	14.9
Хуримтлагдсан элэгдэл	-163.1	-252.3	-89.2
Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйлс	0	0	0.0
Дуусаагүй барилга байгууламж	0	0	0.0
Номын фонд	0	0	0.0
Бусад үндсэн хөрөнгө	95.4	95.4	0.0
Хуримтлагдсан элэгдэл	-22.5	-29.3	-6.8
Программ хангамж	1.9	6.9	5.0
Хуримтлагдсан элэгдэл	-1.9	-2.4	-0.5
Бусад биет бус хөрөнгө	45.7	44.2	-1.5
Хуримтлагдсан элэгдэл	-17.4	-17.4	0.0
Дүн	3,153.1	3,116.3	-36.9

Эх сурвалж: Бөхмөрөн сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 3,116.3 сая төгрөг болж 36.9 сая төгрөгөөр буурахад ЗДТГ-ын хөрөнгө буурсан нь голчлон нөлөөлсөн байна. Тайлант онд худалдаж авсан хөрөнгө 45.0 сая, хандив тусламжаар 106.5 сая, бусад эх үүсвэрээс 34.8 сая, шилжүүлэн авсан 228.4 сая, нийт 414.7 сая төгрөгийн хөрөнгөөр нэмэгдэж, байгууллагын данс хооронд 1.6 сая төгрөгийн хөрөнгө шилжүүлж, 2.0 сая төгрөгийн хөрөнгийг худалдаж, 31.2 сая төгрөгийн хөрөнгийг акталсан байна.

3.4.5 Өр төлбөр

Нийт өр төлбөрийн дансны эцсийн үлдэгдэл 197.9 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 106.9 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн байна.

Хүснэгт 6. Нийт өр төлбөрийн үлдэгдэл

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	/сая төгрөгөөр/
			Өсөлт (+), Бууралт (-)
Ажилтнуудтай холбоотой өглөг	9.9	16.2	6.3
Байгууллагад төлөх өглөг	18.5	104.5	86.0
Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	58.3	34.6	-23.7
Хувь хүмүүст төлөх өглөг	4.3	42.6	38.3
Дүн	91.0	197.9	106.9

Эх сурвалж: Бөхмөрөн сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан.

Өр төлбөр дансны үлдэгдэл 197.9 сая төгрөг болж 106.9 сая төгрөгөөр өссөн нь төрийн сангийн гүйлгээний эрх хязгаарласантай холбоотойгоор Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгө оруулалтаар хийгдсэн ажлын санхүүжилтийг бүрэн олгоогүй мөн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын цалингийн сан хүрэхгүй байснаас өр нэмэгдсэн байна.

3.4.6 Засгийн газрын хувь оролцоо

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны эцсийн үлдэгдэл 3,770.8 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 82.2 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт 7. Засгийн газрын хувь оролцоо

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	/сая төгрөгөөр/
			Өсөлт (+), Бууралт (-)
Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	751.5	751.5	0.00
Өмч /төрийн/ /ТӨҮГ/	-	-	-
Эздийн өмчийн бусад хэсэг /ТӨҮГ/	-	-	-
Хуримтлагдсан үр дүн	2,760.7	2,842.9	82.2
Өмнөх үеийн үр дүн			
Тайлант үеийн үр дүн			
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	176.4	176.4	0.00
Дүн	3,688.6	3,770.8	82.2

Эх сурвалж: Бөхмөрөн сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан.

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны үлдэгдэл 3,770.8 сая төгрөг болж 82.2 сая төгрөгөөр өссөн нь тайлант үеийн үр дүнгээс шалтгаалжээ.

3.4.7 Орлогын данс

Бөхмөрөн сумын ИТХ-ын 2025 оны 08 дугаар сарын 08-ны өдрийн сумын төсөв тодотгон батлах тухай 05/02 дугаар тогтоолоор Бөхмөрөн сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагч тайлант онд 874.3 сая төгрөгийн орлого сумын төсөвт төвлөрүүлэхээр батлагдсанаас гүйцэтгэлээр 956.3 сая төгрөгийн орлогыг бүрдүүлж, төлөвлөгөөг 82.0 сая төгрөгөөр буюу 9.3 хувиар давуулан

биелүүлсэн байна.

3.4.8 Зардлын данс

Нэгтгэлд хамрагдсан төсвийн шууд захирагчдын 2025 оны санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар зардлын данстай холбоотой 0.2 сая төгрөгийн 1 алдаа, 15.6 сая төгрөгийн 4 зөрчил илэрсэн. Үүнд:

Аудитын илрүүлэлт:

Бөхмөрөн сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал:

- Бөхмөрөн сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал нь нэг албан хаагчид 0.2 сая төгрөгийн цалинг дутуу олгож өглөгөөр бүртгэлд тусгаагүй нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.4 дэх хэсэгт " Нягтлан бодох бүртгэлд дараах зүйлсийг заавал бүртгэнэ", 14.4.3 дахь заалтад "Бүх өр төлбөр", 20 дугаар зүйлийн 20.2.5 дахь заалтад "Дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах" гэж заасныг зөрчсөн тул санхүүгийн тайланд өглөгөөр бүртгэж залруулга хийлгэсэн.

Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газар:

- Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газар нь цалингийн зардлаас тухайн албан хаагчийн ажил үүрэгт хамааралгүй ажлын үр дүнг үнэлж Бөхмөрөн сумын засаг даргын Тамгын газрын даргын 2025 оны 06 дугаар сарын 23-ны өдрийн Б/08 дугаар тушаалаар төрийн сангийн мэргэжилтэнд санхүүгийн аудитын шалгалтаар "зөрчилгүй" санал дүгнэлт авсан гэж 1.3 сая төгрөгийн урамшуулалт цалин илүү олгосон нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1 дэх заалтад "Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.6 дахь хэсэгт "Анхан шатны баримтын үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна", 20 дугаар зүйлийн 20.1.4 дэх заалтад "Хүчин төгөлдөр бус анхан шатны баримтаар, эсхүл анхан шатны баримтаар баталгаажаагүй ажил, гүйлгээг бүртгэхгүй байх", Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 4.2.9 дэх заалтад "Энэ хуулийн үйлчлэлд хамаарах хуулийн этгээд, албан тушаалтан үйлдэл, эс үйлдэхүйн улмаас улсад учруулсан хохирол, зөрчлийн хариуцлагаа бүрэн хүлээдэг байх", 15 дугаар зүйл 15.1 дэх хэсэгт "Төсвийн байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд дараах зүйлсийг хориглоно", 15.1.3 дахь заалтад "Хууль тогтоомжид зааснаас өөр хэлбэрээр тэтгэмж, шагнал, урамшуулал, дэмжлэг олгох" гэж заасныг хэрэгжүүлэн ажиллаагүй нь нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүй байсан тул төлбөрийн акт тогтоосон.
- Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс Бөхмөрөн сумын Засаг даргын 2025 оны А/177 дугаар захирамжаар Улаанбаатар хотын нутгийн зөвлөлийн дарга, тэргүүлэгчдэд бэлгийн багц худалдан авахад төсвөөс 0.5 сая төгрөгийг зориулалт бусаар зарцуулсан, нь "Хөх тэнгэрийн эсгий туургатан" НҮТББ-д сумын түүх, байгалийн үзэсгэлэнт газруудын тухай нэвтрүүлэг хийхэд зориулж Засаг даргын тамгын газрын даргын 2025 оны А/13 тушаалаар 3.0 сая, А/15 дугаар тушаалаар 1.0 сая, МБСТВ ХХК-д 2025 оны А/06 дугаар тушаалаар 1.5 сая, нийт 5.5 сая төгрөгийг зарцуулсан зөрчил нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1 дэх заалтад "Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйл 15.1 дэх хэсэгт "Төсвийн байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд дараах зүйлсийг хориглоно", 15.1.4 дэх заалтад "Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн зарлиг, Улсын Их Хурлаас баталсан хууль тогтоомж, Засгийн газрын болон аймаг, нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал, Засаг даргын шийдвэр, тэдгээрийн хэрэгжилт, цаг үеийн шинжтэй мэдээ, мэдээллийг олон нийтэд хүргэх, сурталчлан таниулахаас бусад зорилгоор байгууллага, хамт олныг сурталчлах, салбарын болон байгууллагын үйл ажиллагаатай холбоотой нэвтрүүлэг, контент, баримтат болон цуврал киноны уран бүтээл зэргийг санхүүжүүлэх", 15.1.5 дахь заалтад "Төсвийн болон байгууллагын хөрөнгөөр бэлэг дурсгалын зүйл худалдан авах" 15.1.4 дэх заалтад "Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн зарлиг, Улсын Их Хурлаас баталсан хууль тогтоомж, Засгийн газрын болон аймаг, нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал, Засаг даргын шийдвэр, тэдгээрийн хэрэгжилт, цаг үеийн шинжтэй мэдээ, мэдээллийг олон нийтэд хүргэх, сурталчлан таниулахаас бусад зорилгоор байгууллага, хамт олныг сурталчлах, салбарын болон байгууллагын үйл ажиллагаатай холбоотой нэвтрүүлэг, контент, баримтат болон цуврал киноны уран бүтээл зэргийг

санхүүжүүлэх” гэж заасныг хэрэгжүүлэн ажиллаагүй нь болон “Нийцсэн бөгөөд зохистой байх” батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүй байсан тул 2 албан шаардлага өгсөн.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 2,709.3 сая төгрөгөөр, нийт зарлагыг 2,709.3 сая төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд Засаг даргын хэрэгжүүлэх хөтөлбөр, арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 2,709.3 сая төгрөгийн төсөв батлагдсанаас 1,699.7 сая төгрөгийг урсгал зардалд, 932.3 сая төгрөгийг хөрөнгийн зардалд, 80.0 сая төгрөгийг эргэж төлөгдөх төлбөрийг хассан цэвэр зээлд зарцуулахаар батлагджээ. Сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн 2025 оны 08 дугаар сарын 08-ны өдрийн 05/02 дугаар тогтоолоор нийт зардлыг 482.3 сая төгрөгөөр бууруулан төсөвт тодотгол хийсэн байна.

Нийт зардлын 439.4 сая төгрөгийг Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас, 1,578.8 сая төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс, 25.0 сая төгрөгийг үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос, 208.8 сая төгрөгийг урьд оны үлдэгдлээс санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр 313.5 сая төгрөгийг Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас, 1,517.0 сая төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс, 30.3 сая төгрөгийг үндсэн ажиллагааны орлогоос, нийт 1,860.6 сая төгрөгийг санхүүжүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 2,292.3 сая төгрөг буюу 83.5 хувьтай байна.

Аудитын ерөнхий чиглэлийн судалгааны дүн:

Хүснэгт 8.

/сая төгрөгөөр/

№	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл		Нийт дүн
		Бөхмөрөн ИТХ	Бөхмөрөн ЗДТГ	
1	Программ хангамжийн бүртгэл	2.0	4.9	6.1
2	Унаа, хоолны зардал	0.0	0.0	0.0
3	Сургалт, семинар	0.0	18.0	18.0
4	Гадаад томиллолт, арга хэмжээ	0.0	0.0	0.0
5	Төрд учирсан хохирлыг барагдуулахтай холбоотой зардал	0.0	0.0	0.0
6	Хэвлэл мэдээлэл	0.0	5.5	5.5
7	Орон тоо	3	24	27

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн

бүрэлдэхүүн хэсэг байна гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Тайлант онд нэмэлт санхүүжилтийн дансаар төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж 83.5 сая, дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө 4.1 сая, төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого 5.0 сая, нийт 92.6 сая төгрөгийн орлого хүлээн авч зарцуулалтын эрх нээлгэн зарцуулсан байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.5.4 Төсөл хөтөлбөрийн үе шат, хүрэх үр дүн

Тайлант хугацаанд төсөл хөтөлбөр хэрэгжүүлээгүй байна.

3.5.5 Худалдан авах ажиллагааны гүйцэтгэл

Бөхмөрөн сумын Орон нутгийн хөгжлийн сангийн эх үүсвэрээр 2025 онд харьцуулалтын аргаар 6, шууд худалдан авалт 19 нийт 25 худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулахаар төлөвлөсөн байна. Үүнд:

Д/д	ТШ код	Тендер шалгаруулалтын нэр	ТШ төрөл	Төсөвт өртөг	Тухайн оны санхүүжих өртөг	ХАА-д мөрдөх журам	Тендер зарлах огноо
1	УВАБӨСЗДТГ/ 20250202026	Малчдад зориулсан мал ариутгалын дук машин авах	Бараа	60,000,000 ₮	60,000,000 ₮	Харьцуулалтын арга	6/16/2025
2	УВАБӨСЗДТГ/ 20250202003	Хүүхдийн цэцэрлэгийн гал тогооны тоног төхөөрөмж	Бараа	30,500,000 ₮	30,500,000 ₮	Харьцуулалтын арга	2/20/2025
3	УВАБӨСЗДТГ/ 20250602001	Эрүүл мэндийн төвд биохими памп шахуургын аппарат авах	Бараа	11,000,000 ₮	11,000,000 ₮	Шууд худалдан авалт	11/11/2025
4	УВАБӨСЗДТГ/ 20250602002	Хүүхдийн цэцэрлэгт сургалтын ухаалаг самбар	Бараа	11,000,000 ₮	11,000,000 ₮	Шууд худалдан авалт	9/5/2025
5	УВАБӨСЗДТГ/ 20250602008	Сумын төвийг ногоон бүс болгох хяналтын камер нэмэх	Бараа	15,000,000 ₮	15,000,000 ₮	Шууд худалдан авалт	11/20/2025
6	УВАБӨСЗДТГ/ 20250203028	Сумын дэд бүтцийн шугам сүлжээ зураг төсөв	Үйлчилгээ	50,000,000 ₮	50,000,000 ₮	Харьцуулалтын арга	1/20/2025
7	УВАБӨСЗДТГ/ 20250203006	Сумын нутаг дэвсгэрийн ерөнхий төлөвлөгөө хийлгэх	Үйлчилгээ	50,000,000 ₮	50,000,000 ₮	Харьцуулалтын арга	3/5/2025
8	УВАБӨСЗДТГ/ 20250201025	Мал нядалгааны нэгдсэн цэг байгуулах	Ажил	50,000,000 ₮	50,000,000 ₮	Харьцуулалтын арга	5/12/2025
9	УВАБӨСЗДТГ/ 20250602016	Сумын аюулгүйн нөөц бүрдүүлэх /тэжээл /	Бараа	20,000,000 ₮	20,000,000 ₮	Шууд худалдан авалт	8/18/2025
10	УВАБӨСЗДТГ/ 20250602015	Сумын аюулгүйн нөөц бүрдүүлэх /Өвс /	Бараа	20,000,000 ₮	20,000,000 ₮	Шууд худалдан авалт	8/18/2025
11	УВАБӨСЗДТГ/ 20250602010	Төрийн албан хаагчдыг шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангах	Бараа	10,000,000 ₮	10,000,000 ₮	Шууд худалдан авалт	9/22/2025
12	УВАБӨСЗДТГ/ 20250602034	Байшинт багийн аюулгүйн нөөц бүрдүүлэх /Тэжээл /	Бараа	15,000,000 ₮	15,000,000 ₮	Шууд худалдан авалт	8/18/2025
13	УВАБӨСЗДТГ/ 20250601033	Сумын төвийн хороололд эко нойд байрлуулах зардал	Ажил	5,000,000 ₮	5,000,000 ₮	Шууд худалдан авалт	8/11/2025
14	УВАБӨСЗДТГ/ 20250602009	Иргэний танхимд шаардлагатай тоног төхөөрөмж тохижуулалт хийх	Бараа	20,000,000 ₮	20,000,000 ₮	Шууд худалдан авалт	3/3/2025
15	УВАБӨСЗДТГ/ 20250601032	Ачит нуур дэвсгэрийн арлын жилийн зурвас багана барих	Ажил	5,000,000 ₮	5,000,000 ₮	Шууд худалдан авалт	8/25/2025
16	УВАБӨСЗДТГ/ 20250601031	Хиллийн цэргийн 227-р салбарын автомашины гراج барих	Ажил	10,550,000 ₮	10,550,000 ₮	Шууд худалдан авалт	8/25/2025
17	УВАБӨСЗДТГ/ 20250601023	Булгын эхний гүүр засвар үйлчилгээ	Ажил	15,000,000 ₮	15,000,000 ₮	Шууд худалдан авалт	6/16/2025
18	УВАБӨСЗДТГ/ 20250601022	Гурван жигэртэй багийн конторын тохижилт	Ажил	5,000,000 ₮	5,000,000 ₮	Шууд худалдан авалт	5/1/2025
19	УВАБӨСЗДТГ/ 20250602021	Гурван жигэртэй багийн аюулгүйн нөөц бүрдүүлэх /тэжээл/	Бараа	20,000,000 ₮	20,000,000 ₮	Шууд худалдан авалт	8/18/2025
20	УВАБӨСЗДТГ/ 20250602020	Гурван жигэртэй багийн аюулгүйн нөөц бүрдүүлэх /өвс/	Бараа	15,000,000 ₮	15,000,000 ₮	Шууд худалдан авалт	8/18/2025
21	УВАБӨСЗДТГ/ 20250602019	Хар Алтат багийн аюулгүйн нөөц бүрдүүлэх /тэжээл/	Бараа	20,000,000 ₮	20,000,000 ₮	Шууд худалдан авалт	8/18/2025
22	УВАБӨСЗДТГ/ 20250602018	Хар Алтат багийн аюулгүйн нөөц бүрдүүлэх /өвс/	Бараа	15,000,000 ₮	15,000,000 ₮	Шууд худалдан авалт	8/18/2025
23	УВАБӨСЗДТГ/ 20250601017	Хар Алтат багийн конторын халаалт	Ажил	5,000,000 ₮	5,000,000 ₮	Шууд худалдан авалт	10/1/2025
24	УВАБӨСЗДТГ/ 20250602035	Байшинт багийн аюулгүйн нөөц бүрдүүлэх /Өвс/	Бараа	12,279,000 ₮	12,279,000 ₮	Шууд худалдан авалт	8/18/2025
25	УВАБӨСЗДТГ/ 20250202005	Сургуулийн ангилуудын ширээ сандал шинэчлэх	Бараа	90,000,000 ₮	90,000,000 ₮	Харьцуулалтын арга	

Тайлант онд огт хэрэгжээгүй 1 төсөл арга хэмжээ, дутуу хэрэгжсэн 2 төсөл арга хэмжээ, төрийн сангийн зарлагын гүйлгээг хязгаарласантай холбоотой санхүүжилт дутуу олгосон 9 төсөл арга хэмжээ байна.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана” гэж заасны дагуу Бөхмөрөн сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Аудитыг Увс аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Т.Амармэнд гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер М.Бат-Амгалан, дарга, тэргүүлэх аудитор М.Батсуурь нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Бөхмөрөн сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Увс аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2026 оны 03 дугаар сарын 05-ны өдрийн 64 дүгээр албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг “Дунд” гэж үнэллээ.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2024 оны нэгтгэсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлын 1,951.5 сая төгрөгийн 1 хувиар буюу 19.5 сая төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагатай гэж үзсэн.

Гүйцэтгэлийн шатанд материаллаг байдлыг 2025 оны нэгтгэсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал 1,949.3 сая төгрөгийн 1 хувиар буюу 19.5 сая төгрөгөөс 80 хувиар тооцож 15.6 сая төгрөгөөр тогтоосон.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор Бөхмөрөн сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн тухайн хуульд хамаарах зүйл заалтын хүрээнд горим сорил хэрэгжүүлсэн. Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэн ажилласан байна.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг

стандартыг тогтоох журам"-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Бөхмөрөн сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч нь тайлант онд Тендерийн баримт бичиг, тендер шалгаруулалтыг явуулах журам, тендерийн урилга, тендерт оролцохыг сонирхогчид тавих шалгуур үзүүлэлт, тендерт шалгарсан болон шалгараагүй оролцогчийн талаарх товч мэдээлэл, шалгарсан болон шалгараагүй хуулийн үндэслэл, шалтгаан талбарт 230.5 сая төгрөгийн 4 мэдээлэл, таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлогын 275.0 сая төгрөгийн 6 гүйлгээг, цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий зарлагын 259.1 сая төгрөгийн 21 гүйлгээ, төсөв, өмч, хөрөнгө мөнгө зарцуулах 259.3 сая төгрөгийн 32 шийдвэр, батлагдсан төсвийг байршуулаагүй, тайлант хугацаанд 6 мэдээлэл хугацаа хоцроон байршуулсан зөрчилд албан шаардлага өглөө.

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Төрийн аудитын байгууллагаас 2025-2026 онд гүйцэтгэх санхүүгийн тайлангийн аудитаар баримтлах ерөнхий чиглэлд тусгагдсан болон бусад хууль тогтоомжтой холбоотой хэрэгжүүлсэн горим сорилын хүрээнд дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд :

Бөхмөрөн сумын Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр хэрэгжих 137.3 сая төгрөгийг төсөвт өртөгтэй өвс, тэжээлийн нөөц бэлтгэх төсөл арга хэмжээг сумын болон багийн гэж 4 хуваан төлөвлөн шууд худалдан авалт арга ашиглан гүйцэтгэгчийг шалгаруулан худалдан авалт хийсэн байна.

Энэ нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.3 дахь хэсэгт "Захиалагч шууд худалдан авах, харьцуулалтын аргыг хэрэглэх зорилгоор батлагдсан төсөвт өртгийг хувааж худалдан авах ажиллагаа зохион байгуулахыг хориглоно", 10.5 дах заалтад "Захиалагч өрсөлдөөнийг дэмжих зорилгоор бараа, ажил, үйлчилгээг зориулалт, нэр төрөл, газар зүйн байрлалыг харгалзан нэг төрлийн болон ижил төстэй байдлаар багцалж болно" гэж заасныг хэрэгжүүлэн ажиллаагүйд зөвлөмж өглөө.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Бөхмөрөн сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн тайланд завсрын аудит хийгээгүй болно.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар хууль тогтоомжийн хэрэгжилттэй холбоотой албан шаардлага өгснийг 2025 оны 12 дугаар сарын 25-ны өдрийн 200 дугаар албан бичгээр биелэлтийг тайлагнан санхүүгийн аудитын fas.audit.mn цахим системд байршуулсан байна.

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газрын бүтэц, орон тоог аймгийн Засаг даргын 2025 оны 01 дүгээр сарын 20-ны өдрийн А/16 дугаар захирамжийн хавсралтаар баталсан ч сумын Засаг даргын 2025 оны 01 дүгээр сарын 27-ны өдрийн А/05 дугаар захирамжаар тамгын газрын бүтэц, орон тоог шинэчлэн батлахдаа орон тоонд байхгүй сантехнич, олон нийтийн цагдаа, хөдөөгийн 2 багийн сахиулын орон тоог батлан ажиллаж байгааг дараагийн аудитаар анхаарч үзэх шаардлагатай гэж үзлээ.

4.7 Харьяа байгууллагуудын аудитын дүнгийн талаар

Бөхмөрөн сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд орон нутгийн 2 төсвийн байгууллага, улсын төсвийн 4 байгууллагын тогтмол зардал, 2 тусгай сан, нийт 8 санхүүгийн тайланг нэгтгэгдсэн.

Аудитад хамрагдсан Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн харьяа орон нутгийн 1 төсвийн байгууллагын санхүүгийн тайланд “Өөрчлөлтгүй” санал дүгнэлт өгч, 1 төсвийн байгууллага, 2 санг түүвэрт хамруулсан байна.

Нэгтгэлд хамрагдсан харьяа байгууллагуудад хийсэн аудитаар нийт 15.8 сая төгрөгийн зөрчил илэрсэнд 0.2 сая төгрөгийн зөрчилд залруулга хийж, 8.3 сая төгрөгийн зөрчилд 1 зөвлөмж, 1.3 сая төгрөгийн зөрчилд 1 төлбөрийн акт тогтоож, 6.0 сая төгрөгийн зөрчилд 2 зөрчилд 2 албан шаардлага өглөө.

Харьяа байгууллагуудын аудитаар илэрсэн алдаа зөрчлийн нэгтгэл

Хүснэгт 9.

/сая төгрөгөөр/

д/д	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт алдаа, зөрчлийн		Үүнээс							
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
1	ЗДТГ	4	15.8			1	1.3	2	6.0	1	8.3
2	ИТХ	1	0.2	1	0.2						
		5	15.8	1	0.2	1	1.3	2	6.0	1	8.3

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 1,161.2 сая төгрөгийн нийцлийн аудитын асуудлын зөрчил илэрснээс 1,023.9 сая төгрөгийн зөрчилд 1 албан шаардлага, 137.3 сая төгрөгийн 1 зөрчил зөвлөмж өглөө.

5.2 Албан шаардлага

Бөхмөрөн сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч нь тайлант онд Тендерийн баримт бичиг, тендер шалгаруулалтыг явуулах журам, тендерийн урилга, тендерт оролцохыг сонирхогчид тавих шалгуур үзүүлэлт, тендерт шалгарсан болон шалгараагүй оролцогчийн талаарх товч мэдээлэл, шалгарсан болон шалгараагүй хуулийн үндэслэл, шалтгаан талбарт 230.5 сая төгрөгийн 4 мэдээлэл, Таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлогын 275.0 сая төгрөгийн 6 гүйлгээг, Цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий зарлагын 259.1 сая төгрөгийн 21 гүйлгээ, төсөв, өмч, хөрөнгө мөнгө зарцуулах 259.3 сая төгрөгийн 32 шийдвэр, батлагдсан төсвийг байршуулаагүй байна.

Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1 дэх хэсэгт “Мэдээлэл үнэн зөв, бодитой, иж бүрэн байх”, 4.1.3 дахь заалтад “Тогтоосон хугацаанд, тогтмол, шуурхай мэдээлдэг байх, 6 дугаар зүйлийн 6.1 дэх хэсэгт “Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага, албан тушаалтан дараах мэдээллийг тогтмол мэдээлнэ”, 6.4.3 дахь заалтад “Тендерийн баримт бичиг, тендер шалгаруулалтыг явуулах журам, тендерийн урилга, тендерт оролцохыг сонирхогчид тавих шалгуур үзүүлэлт, тендерт шалгарсан болон шалгараагүй оролцогчийн талаарх товч мэдээлэл, шалгарсан болон шалгараагүй хуулийн үндэслэл, шалтгаан”, 6.4.5.цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг гүйлгээ тус бүрээр, гүйлгээний агуулга, хүлээн авагчийн нэр”, 6.4.8 дахь заалтад

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Бөхмөрөн сум	1	1,023.9			1	1,023.9		
Дүн	1	1,023.9			1	1,023.9		
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Бөхмөрөн сум	1	137.3					1	137.3
Дүн	1	137.3					1	137.3
Нийт дүн	1	1,161.2			1	1,023.9	1	137.3

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

~~АУДИТЫН ТАЙЛАН~~

ХЯНАСАН:

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

БЭЛТГЭСЭН: АУДИТОР

БАТСУУРЬ/

БАТ-АМГАЛАН/

Т.АМАРМЭНД/

2026 оны 03 сарын 24-ний өдөр

УВС АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2026 оны 03 сарын 24 өдөр

Дугаар 01/54/А 2070413
УВА-2026/008/НА-СТА-ТБ

Улаангом

Зөрчил таслан зогсоох тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд хийсэн Бөхмөрөн сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ.

Бөхмөрөн сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч нь тайлант онд тендерийн баримт бичиг, тендер шалгаруулалтыг явуулах журам, тендерийн урилга, тендерт оролцохыг сонирхогчид тавих шалгуур үзүүлэлт, тендерт шалгарсан болон шалгараагүй оролцогчийн талаарх товч мэдээлэл, шалгарсан болон шалгараагүй хуулийн үндэслэл, шалтгаан талбарт 230.5 сая төгрөгийн 4 мэдээлэл, таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлогын 275.0 сая төгрөгийн 6 гүйлгээг, цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий зарлагын 259.1 сая төгрөгийн 21 гүйлгээ, төсөв, өмч, хөрөнгө мөнгө зарцуулах 259.3 сая төгрөгийн 32 шийдвэр, байгууллагын батлагдсан төсвийг байршуулаагүй байна.

Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1 дэх хэсэгт "Мэдээлэл үнэн зөв, бодитой, иж бүрэн байх", 4.1.3 дахь заалтад "Тогтоосон хугацаанд, тогтмол, шуурхай мэдээлдэг байх, 6 дугаар зүйлийн 6.1 дэх хэсэгт "Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага, албан тушаалтан дараах мэдээллийг тогтмол мэдээлнэ", 6.4.3 дахь заалтад "Тендерийн баримт бичиг, тендер шалгаруулалтыг явуулах журам, тендерийн урилга, тендерт оролцохыг сонирхогчид тавих шалгуур үзүүлэлт, тендерт шалгарсан болон шалгараагүй оролцогчийн талаарх товч мэдээлэл, шалгарсан болон шалгараагүй хуулийн үндэслэл, шалтгаан", 6.4.5.цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг гүйлгээ тус бүрээр, гүйлгээний агуулга, хүлээн авагчийн нэр", 6.4.8 дахь заалтад "Бонд, зээл, өрийн бичиг, баталгаа, түүнтэй адилтгах санхүүгийн бусад хэрэгсэл, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн гэрээ, төсөв, өмч, хөрөнгө, мөнгө зарцуулах, өр, авлага үүсгэсэн аливаа шийдвэр" гэж заасныг хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1 дахь хэсэгт "Шалгагдагч этгээд хууль, тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө", Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4.2.1-д "Албан шаардлага өгөхөд дараах нийтлэг үндэслэлийг харгалзана", 4.2.1.11-д "Хууль, тогтоомж, гэрээ, хэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал" гэсэн заалтуудыг үндэслэн ШААРДАХ нь:

1. Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийг мөрдөн ажиллаж биелэлтийг 2026 оны 06 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор Увс аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлэх.
2. Цаашид алдаа зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Бөхмөрөн сумын Засаг дарга П.Баярсайхан, Санхүү албаны дарга Н.Заяахүү, Нягтлан бодогч Х.Саруул-Эрдэнэ нарт даалгав.
3. Албан шаардлагыг хүлээн зөвшөөрөөгүй тохиолдолд Захиргааны ерөнхий хуулийн 92 дугаар зүйлийн 92.1 дэх хэсэгт заасны дагуу гомдол гаргах эрхтэй.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

АУДИТОР

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Т.АМАРМЭНД

М.БАТ-АМГАЛАН

М.БАТСУУРЬ